

Budgetprocedure for budgetåret 2026 og overslagsårene 2027 - 2029

Budgetproceduren 2026 - 2029 omfatter retningslinjer, tidsplan, principper og andre forudsætninger for den kommende budgetlægning.

Den overordnede ramme for budgetlægningen i Norddjurs Kommune er den Økonomiske Politik og budgetproceduren for 2026 bygger videre på den grundlæggende Norddjurs model, der er blevet anvendt de seneste år, hvor der er sket tilpasning og udvikling af processen, for at skabe et godt grundlag for samarbejdet mellem det politiske og administrative niveau i tilblivelsen af budgettet.

Der er indarbejdet et par nye tiltag i budgetproceduren, på baggrund af evalueringen som har været forelagt Økonomiudvalget i november 2024:

- I budgetprocessen for 2026-2029 arbejdes med tidsplanen, så vedtagelsen af teknisk budget sker en uge senere end tidligere år, og behandles særskilt på et ekstra møde i Økonomiudvalget i august. Det medfører, at første forhandlingsrunde også placeres senere, således at resultatet af ansøgning til §16-puljen kan nå at indgå i 1. behandlingsbudgettet. Denne justering medfører, at høringsperioden fra 1. behandlingen i Økonomiudvalget bliver på 8 dage, hvor den var 9 dage i dette års budgetproces. Samtidig bliver 2. runde af forhandlinger mere komprimeret, da perioden bliver en uge kortere. Der er som følge heraf kun lagt 2 forhandlingsmøder ind i 2. runde. Ændringen medfører også at den politiske mødeplan i september 2025 justeres for Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen, så møderne afholdes en uge senere.
- Modellen for borgermøde om budgettet, som blev anvendt i 2024 fastholdes. Det foreslås, at der ved planlægning af borgermødet i 2025 arbejdes med følgende:
 - Mødet afholdes, så børnefamilier i højere grad får mulighed for at deltage (der foreslås på den baggrund ekstraordinært at afholde det en lørdag)
 - Der afsættes god tid til drøftelser mellem politikere og borgere under mødet
 - Akustikken i lokalerne skal være god, og alle deltagere skal have mulighed for at se slides

- Det skal være tydeligt for borgerne, hvordan de kan aflevere deres ønsker og input til budgetforhandlingerne, samt hvad der videre sker med disse input.
- Endelig form og program for borgermødet drøftes og godkendes i Økonomiudvalget på mødet i maj 2025.

Råderumsarbejdet

I 2024 blev råderumsarbejdet igangsat og hele organisationen har bidraget hertil. Henset til, at råderumsarbejdet var forholdsvis omfattende og indeholdte flere tværgående analyser, har der ikke været igangsat yderligere koncernrettede analyser i 2024. Frem mod budget 2026 og 2027 vil der pågå et arbejde med at få implementeret de valgte råderumsforslag og i budgetaftalen for 2025-2028 er det aftalt, at der først tages stilling til en ny runde af råderumsforslag i forbindelse med budgetprocessen for budget 2027. Økonomiudvalget har ved sit møde den 12. november 2024 givet følgende input til de kommende råderumsprocesser:

- Der gives en politisk opfølgning på effekterne af tidligere valgte råderumsforslag.
- Politisk tages der stilling til om et råderumsforslag kan bringes op igen til efterfølgende råderumsprocesser.

Der vil løbende være en politisk opfølgning på de valgte råderumsforslag i de enkelte fagudvalg, og der vil være en status på effekterne i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelsen første gang i april/maj 2026. Når der igangsættes en ny råderumsproces - forventeligt i foråret 2026 vil der være en politisk stillingtagen til, om tidligere udarbejdede råderumsforslag skal indgå igen.

Fagudvalgenes involvering i budgettet

Fagudvalgene har fortsat mulighed for i januar at igangsætte budgetanalyser på eget område. Budgetanalyserne på fagudvalgene skal bidrage til at give et godt afsæt for fagudvalgene til at skabe et økonomisk råderum, og til de budgetdrøftelser, der vil være i fagudvalgene i april/maj måned forud for budgetlægningen. Det er også her, at fagudvalgene kan drøfte de emner, som man politisk vil bære ind til forhandlingerne.

I forbindelse med budgetdrøftelserne på fagudvalgsmøderne vil nøgletal for de enkelte udvalg også blive præsenteret, herunder sammenligning med andre kommuner.

For at sikre det bedst mulige grundlag for budget 2026 og skabe hensigtsmæssige rammer for forhandlingsprocessen, prioriterer fagudvalgene, og Økonomiudvalget anlægsforslagene indenfor eget område på møder i maj/juni. Dette sker på baggrund af en forudgående prioritering af anlægsforslagene på direktionen i april/maj måned. I budgetaftalen for 2025-2028 er der allerede vedtaget en række anlægsforslag i overslagsårene, som også vil indgå i prioriteringen. I forbindelse med udarbejdelse af anlægsforslagene vil der i tråd med principperne for bæredygtighed og klimahandlingsplanen blive indtænkt bæredygtighed.

I juni måned behandler fagudvalgene tekniske korrektioner og mængdeændringer på eget område.

Politisk behandling i Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelsen

Økonomiudvalget godkender befolkningsprognosen i marts. Udviklingen i befolkningen i både Norddjurs Kommune og resten af landet har betydning for størrelsen af det tilskud som Norddjurs Kommune modtager fra kriteriet om faldende befolkning.

Inden sommerferien udsender økonomichefen en skriftlig orientering til Kommunalbestyrelsen om indholdet af årets økonomiaftale mellem KL og regeringen.

Teknisk budget behandles den 18. august 2025 af Økonomiudvalget, hvor der blandt andet fremlægges et notat, med det overordnede formål at komme med anbefalinger til de overordnede rammer for budgetforhandlingerne med udgangspunkt i Norddjurs Kommunes økonomiske politik. På mødet skal der endvidere tages stilling til fastsættelse af skatteprocenten i relation til eventuel ansøgning til ministeriet. Hvis fristen ligger før den 18. august, vil der blive taget stilling til skatteprocenten på det ordinære Økonomiudvalgsmøde den 11. august.

Den 19. august afholdes der temamøde om budget for Kommunalbestyrelsen, hvor forudsætninger for budgetlægningen og det tekniske budget gennemgås. Alle hovedudvalgsmedlemmer er velkomne.

Efter 1. behandlingen af budgettet i Økonomiudvalget den 9. september 2025 indstilles budgetforslag til 1. behandling i Kommunalbestyrelsen og sendes i høring. Der åbnes for indsendelse af høringssvar fra den 9. september. Kommunalbestyrelsen 1. behandler den 16. september.

Økonomiudvalget 2. behandler budgettet den 30. september 2025. På samme møde behandles den kirkelige ligning.

Budgettet for 2026 - 2029 vedtages på Kommunalbestyrelsesmødet den 7. oktober 2025. Herefter vil der ske udmøntning af budgettet på både administrativt og politisk niveau ud fra følgende principper jævnfør kompetencefordelingen:

- Strukturen i aftalen skal være konkret i forhold til om det er fagudvalg eller administrationen, som har beslutningskompetencen.
- Dele af budgettet udmøntes rent administrativt på baggrund af politiske beslutninger.
- Dele af budgettet er fastlagt i rammer, som efterfølgende vil skulle udmøntes af fagudvalg.
- Dele af budgettet vil skulle udmøntes via fagudvalg, økonomiudvalg og kommunalbestyrelsen.

Samlet beskrives dette via udmøntningsplanen som godkendes i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i december måned 2025. I forlængelse heraf vil fagudvalgene få fremlagt udmøntningsplanen på møderne i januar 2026. I udmøntningsplanen vil samtlige emner fra budgetaftalen indgå som Kursen for 2025, mens planen også beskriver Koordination og Commitment til forløbet og sagsbehandlingen i de enkelte sager.

Implementering af budgettet for det kommende år sker således i det sidste kvartal forud for budgetåret, samt de første 3 kvartaler af budgetåret.

Politiske forhandlinger

I budgetproceduren for budgetåret 2026-2029 er der i lighed med sidste års budgetproces lagt vægt på at skabe tid og rum til politiske forhandlinger og fortsat sikre fagudvalgenes involvering i budgetlægningen. Ligesom der er lagt op til, at der mulighed for en budgettaftale/budgetskitse inden 1. behandlingsbudgettet, sendes i høring. Budgetforhandlingerne vil blive forsøgt tematiseret, således at der forhandles om specifikke emner på de enkelte forhandlingsmøder. Dagsorden for de enkelte forhandlingsmøder vil blive publiceret i "Budgetforhandlinger" i First Agenda, og der vil også fremgå hvilke emner der vil indgå på det næstkommende budgetforhandlingsmøde.

I juni har borgmesteren 1:1 møder med alle partiformænd og chefer som forberedelse til budgetforhandlingerne.

Der vil være politiske forhandlingsmøder efter vedtagelsen af teknisk budget og frem til Økonomiudvalgets 1. behandling af budget 2026-2029. Forhandlingerne vil foregå i uge 35/36.

Efter udløb af høringsperioden medio uge 38 vil der vil være anden runde af politiske forhandlinger om budgettet.

Datoer og tidspunkter for forhandlingsmøderne fremgår af tidsplanen.

Udvalgsformændene inviteres til at deltage i dele af forhandlingsmøderne, når der drøftes aktuelle emner, som berører det enkelte fagudvalgs område.

Eventuelle spørgsmål fra politikere før og under budgetforhandlingerne vil blive håndteret efter retningslinjerne for spørgsmål/svar under det relevante fagudvalg.

I forbindelse med indgåelse af en budgetskitse og den endelige budgettaftale, vil aftalen blive fulgt op med en pressemeddelelse, der udelukkende vil indeholde udtalelser fra forligspartnerne, og et link til aftalen som vil findes på norddjurs.dk

Fælleskommunal budgetkoordinering

Siden budgetprocessen 2023 har kommunerne anvendt en model for den fælleskommunale budgetkoordinering, hvor der er indarbejdet intensiveret dialog frem mod budgetvedtagelsen bl.a. ved inddragelse af borgmestre og kommunalbestyrelser endnu tættere og tidligere end førhen. For at understøtte den fælles budgetkoordinering udmelder KL i foråret foreløbige tekniske rammer for både anlægs- og serviceudgifter på kommuneniveau. Derudover vil der være møder om budgetkoordineringen både i borgmesterregi i form af B98 og i administrativt regi mellem kommunaldirektører (K98) og møder mellem økonomidirektører og -chefer (Ø98).

Involvering, dialog og høring af borgere og medarbejdere

Det er vigtigt, at borgere og medarbejdere inddrages i prioriteringerne i budgettet.

Via norddjurs.dk er der mulighed for at indsende forslag til budgettet.

Hovedudvalget har dialogmøde med Økonomiudvalget den 11. august. Dagsordenen til dialogmødet med Hovedudvalget, vil indeholde spørgsmål fra hovedudvalgsmedlemmerne ligesom det også er muligt at byde ind med eventuelle emner fra politisk side.

Hovedudvalget deltager desuden i temamødet om budget i august, hvor det tekniske budget gennemgås for Kommunalbestyrelsen. Efter Økonomiudvalgets behandling af teknisk budget vil der lørdag den 23. august blive afholdt et borgermøde inden budgetforhandlingerne. Borgermødet afvikles efter samme model, som blev anvendt i 2024 og med fokus på at tiltrække større borgerdeltagelse. Som en prøve afholdes mødet ekstraordinært på en lørdag, så børnefamilier i højere grad får mulighed for at deltage og der afsættes god tid til direkte drøftelser mellem politikere og borgere under mødet. Afholdelse en lørdag fordrer deltagelse af medarbejdere og ledelse ud over normal arbejdstid. Endelig form og program for borgermødet drøftes og godkendes i Økonomiudvalget på mødet i maj 2025 og der vil også være evaluering efter mødet.

Høringsperioden løber fra den 9. september og frem til den 16. september 2025 kl. 12.

De høringsberettigede og andre interessenter har mulighed for at indsende hørings svar til de planer, som Kommunalbestyrelsen har fremlagt i 1. behandlingsbudgettet for 2026 - 2029.

Administrativt holdes der orienteringsmøder for alle aftaleholdere og hovedudvalgsmedlemmer i forhold til gennemgang af 1. behandlingsbudgettet, som sendes i høring samt efter vedtagelsen af budgettet.

Principper for udarbejdelse af teknisk budget 2026-2029

Det tekniske budget udarbejdes af forvaltningen ud fra retningslinjerne i denne budgetprocedure. I det tekniske budget tages der højde for pris- og lønudviklingen fra 2025 til 2026. Endvidere indarbejdes tekniske ændringer blandt andet konsekvenser af Kommunalbestyrelsens beslutninger siden sidste års budgetlægning. Konsekvenserne af udviklingen i de enkelte befolkningsgrupper beregnes via mængdereguleringen.

I forbindelse med udarbejdelsen af det tekniske budget anvendes følgende principper:

Finansiering

Det tekniske indtægtsbudget udarbejdes på baggrund af Indenrigs- og Sundhedsministeriets udmeldte statsgaranti. Skatteindtægten beregnes på baggrund af den vedtagne skatteprocent fra 2025. Budgetoverslagsårene udarbejdes ved hjælp af KL's tilskudsmodel til beregning af generelle tilskud og udligning, samt egen befolkningsprognose. Der vil ved godkendelsen af det tekniske budget blive taget stilling til om der skal anvendes selvbudgettering eller statsgaranti. Regeringen og KL arbejder i fællesskab på en ændring af ordningen på den korte bane, og der forventes i god tid frem mod ØA26 opnået enighed mellem regningen og KL om holdbare ændringer af selvbudgetteringsordningen, der understøtter, at ordningen primært skal være relevant for en mindre gruppe af vækstkommuner, og der samtidig sikrer større stabilitet for kommuner, der vælger det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Kommunalbestyrelsesbeslutninger

Kommunalbestyrelsesbeslutninger, som har effekt for budgetperioden, indarbejdes administrativt.

Tekniske korrektioner

Der indarbejdes tekniske korrektioner i det tekniske budget som følge af ny lovgivning og uforudsete og eksterne årsager. Kriterier for tekniske korrektioner:

- Korrektioner som følge af ny lovgivning omfatter mer- eller mindreudgifter i forbindelse med ny lovgivning der ikke umiddelbart indgår i lov- og cirkulæreprogrammet, herunder lovpligtige ydelser.
- Korrektioner som vedrører fejlretning samt uforudsete ændringer og eksterne årsager i udgifter og indtægter.

Det tydeliggøres ved beskrivelse af de tekniske korrektioner om det vedrører justeringer indenfor servicerammen eller justeringer udenfor servicerammen.

Der er en bagatelgrænse på 0,1 mio. kr., der bevirker, at korrektioner under +/-0,1 mio. kr. ikke indarbejdes.

Mængderegulering

I forbindelse med udarbejdelse af det tekniske budget indarbejdes mængdeændringer i henhold til den økonomiske politik. Mængdeændringerne udarbejdes på baggrund af befolkningsprognosen.

Effektiviseringsbidrag

Det er aftalt i budgetaftalen for 2025 - 2028 at effektiviseringsbidraget i 2026 og frem skal udgøre 0,8 %, som er indarbejdet i budgettet. En effektiviseringsprocent på 0,8% svarer til ca. 16 mio. kr. (i 2025 pris). Forligspartierne er enige om, at driften fortsat skal effektiviseres blandt andet ved at løse opgaver mere enkelt eller med øget digitalisering. Men forligspartierne er også bevidste om, at opgaver vil blive reduceret eller falde bort. I foråret 2025 vil der blive fremlagt en sag til Kommunalbestyrelsen, hvor der træffes beslutning om at fastlægge en fast effektiviseringsprocent i de kommende budgetår. Således vil procentsatsen for effektiviseringsbidraget være fastlagt forud for budgetforhandlingerne. Der vil være mulighed for høring inden Kommunalbestyrelsen beslutter endeligt.

I november 2025 umiddelbart efter at budgettet for 2026 er vedtaget, vil der i lighed med tidligere år blive fremlagt en sag i oktober/november på fagudvalgene med efterfølgende behandling i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i december, således at processen er afsluttet inden årsskiftet. Sagen udarbejdes i samarbejde mellem fagchefområderne og Økonomi, og godkendes af fagdirektøren inden fremlæggelse for fagudvalget. I sagen behandles udmøntning af effektiviseringsbidrag og emner i forhold til økonomisk tilpasning, der ligger indenfor det politiske kompetenceområde. Fagudvalg og fagforvaltning foranlediger at der sker inddragelse og høring af berørte parter forud for behandlingen herunder særlig tilrettelæggelse i forhold til Voksen- og Plejeudvalget og Børne- og Ungdomsudvalget, så de lovpligtige høringer iagttages. Konkret kan det med-

føre, at fagudvalgene allerede opstarter processen på møderne i oktober, hvor forslag sendes i høring til efterfølgende behandling på fagudvalgets møder i november. Det aftales konkret i hvert enkelt fagudvalg.

Lov- og cirkulæreprogrammet

Med baggrund i det vedtagne lov- og cirkulæreprogram indarbejdes alle relevante mer-/mindreudgifter samt mer-/mindreindtægter. Dog er der en bagatelgrænse på 0,1 mio. kr., således at reguleringer under +/- 0,1 mio. kr. ikke indarbejdes.

Servicerammepulje

I tråd med den økonomiske politik er der indlagt en pulje på 13 mio. kr. årligt i alle budgetår til værn om servicerammen. I foråret 2025 fremlægges en sag for Økonomiudvalget og i Kommunalbestyrelsen, hvor kriterierne for anvendelse af puljen til værn om servicerammen fastlægges.

Puljen har til formål at imødegå merforbrug på servicerammen. Puljen har endvidere det formål at sikre, at tiltag i budgetprocessen kan holdes indenfor den tekniske serviceramme.

Administrativ pulje

Der afsættes en pulje på 5 mio. kr. til administrative ændringer eller andre uforudsete udgifter, herunder forsikringer reguleringer af betalinger til stats- og efterskoler.

Pulje til anvendelse af overførsler

Der afsættes en pulje til anvendelse af overførsler på 5 mio. kr.

På baggrund af revideret Økonomisk Politik vedtaget i juni 2024, indføres der nye regler for overførsler mellem årene gældende for overførsler fra 2024 til 2025 og fremover.

Fremover vil aftaleholderne indenfor bestemte rammer have fri mulighed for at overføre og bruge overførte midler i det/de følgende år. Der kan maksimalt overføres 5 pct. i mindreforbrug af aftaleholderens budgetramme med overførselsadgang. Resten går i kassen ved regnskabsafslutningen

Anlæg

Anlægsrammen for det tekniske budget svarer til det anlægsniveau, der er vedtaget i det seneste budget.

Anlægsrammen prisfremskrives ikke.

Fra budget 2025 er der ikke som tidligere indarbejdet en anlægsreserve til overførte anlæg.

Ansøgningspuljer

Der budgetteres ikke med forventede indtægter fra ansøgningspuljer i det tekniske budget.